

Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. N. Hansen), noget mere alvorlig, end at den kan finde Udtryk i disse Ord. Jeg kan antage, at den høitagede Regjering ved en samlet Overveielse for ud for Forelæggelsen af dette Lovforslag har havt en meget alvorlig Hensigt med at faae dette Lovforslag vedtaget, og skulde derfor den høitagede Regjering paa den Maade, som foreslaaet i Dagsordenen, se dette Lovforslag forkastet under den Motivering, at Ministeriets Stilling til Folkethinget er en Hindring endog saa for Behandlingen deraf, da kan jeg ikke skjønne rettere, end at det ogsaa fra Folkethingets Side er et saa alvorligt Skridt, at man maa vente andre Følger deraf end dette, at Finanzministeren derefter føler sig mere fast i Sædlen. Det er en Betragtning, som jeg kommer til at fremsætte og finder mig bestyrket i ved den høitærede Finanzministers Uttringer. Han skildrede de sørgelige Følger, der kunde opstaa ved Lovens Ifferebetagelse, og navnlig samlede han sine Betragtninger i denne Henseende, saa forekommer det mig, i den Uttring, at det vilde bevirke en Nedgang i den moraliske Situation for Embedsstandens Vedkommende. Jeg er nu ikke tilbøielig til at tro paa saa alvorlige Følger af Dagsordenens Vedtagelse; jeg er tilbøielig til at antage, at Embedsmændene ville kunne forstaa vor Betragtning, og at de, selv om de ikke dele den, dog til en vis Grad ville agte den Stilling, som Folkethingets Flertal indtager ved denne Leilighed, og at dette ikke skal bevirke mindre Naapaseligighed og mindre Tjenesteiver inden for deres Embedsomraade, end de ellers maatte lægge for Dagen. Dette er nu min Opfattelse af Sagen. Derimod kan der blive nogen Forandring, for saa vidt som Embedsmændene ved en Betragtning af hele den foreliggende politiske Situation kunne komme til at sige sig selv, at der dog mulig er noget Sandt dert, at det i Virkeligheden er en Ulykke for Samsundet, naar en Regjering og en Folkerepræsentation ikke kunne arbejde sammen i Lillid, og jeg tror, at dersom denne Betragtning vindes, om det end sfer ad Omveie, saa vil det have Betydning for Løsningen af den Konflikt, der bestaar, og en Løsning af den vil paa mangfoldige Omraader have gavnlige Følger. Imidlertid er det jo den høitagede Finanzministers Mening, som han der har udtrykt, og jeg kan derfor ikke skjønne rettere, end at Svaret paa Dagsordenen maa blive Et af To, enten Ministeriets Afgang eller Folkethingets Afgang. Saaledes har det stillet sig for mig, og jeg har derfor maattet overveie, hvor vidt jeg med en saadan Betragtning af Betydning af dette Skridt turde stemme for Dagsordenen eller ikke. Jeg tror imidlertid ikke af den Grund at turde træde tilbage for at stemme for en Dagsorden, som jeg i og for sig anser for berettiget, og jeg kan det saa meget mindre, som jeg i og for sig ikke kan betragte det som en Ulykke, enten at Ministeriet gif

af eller at Folkethinget gif af. Nu er der jo rigtignok den Omstændighed tilstede, som kunde gjøre det noget betænkeligt, at den høitagede Finanzminister forsikkrede, at selv om Ministeriet fratraadte i Dag, saa blev Situationen i det Store og Hele væsentlig den samme, og det stemmer da ogsaa overens med alle de Betingelser, under hvilke vor høitagede Regjering stillede deres Porteuller til Kongens Naadighed den 23de December 1873, at det i det Store og Hele væsentlig skulde blive det Samme, enten Ministeriet bliver eller ikke. Dette, siger den ærede Minister, ligger i Omstændigheder, der for saa vidt staa udenfor os; nogen egentlig Forandring i den Politik, der er ført, kan ikke gjenneføres, siger den ærede Minister, fordi den offentlige Mening ikke er moden til at modtage den. Den ærede Minister udviklede dette saaledes, som om der skulde arbejde sig en Forberedelse for de Fremskridt, vi ville indføre, saaledes frem i Befolkningen, at man her ligesom i Kalifornien blot behøvede at bukke sig for at tage det Guld op, som der skulde præges ved selve Lovene. Jeg har ikke troet, at det kunde fremstilles som en Betingelse for konstitutionelle Fremskridt, at en saadan offentlig stærk enstemmig Mening maatte samle sig om en Sag, førend den kunde faae Lovens Præg som gjældende for Landets Befolkning. Det er, saa forekommer det mig, kun i alvorlige Tider, i meget alvorlige Diebliske for et Folk, at en saadan Enstemmighed kan komme tilstede, som for Exempel, naar et Land er i virkelig Fare, og der kun er et Partispørgsmaal, for hvilket alle andre blegne, og der derfor kun er eet Parti, saa at den nationale Begejstring Guld kan gribes overalt, hvor man tager. Enkelte saadanne lykkelige Tider har maaffet ethvert Folk havt, og vi have ogsaa havt en saadan; men Historien vidner da ogsaa om, at selv naar en saadan Tid er til Stede, er det ikke altid lykkedes visse Partier i det samme Land at gaa ind under de almindelige Krav og stille sine Særinteresser tilbage for, hvad Fædrelandet selv i saadanne Diebliske kræver. Jeg kan nævne Exempler i den Henseende, som ikke ere meget gamle. Det er mig imidlertid umuligt at fatte, hvorledes man under daglige, fredelige Forhold skulde kunne forlange en saadan Forberedelse for konstitutionelle Fremskridt. Naar Spørgsmaalet er om de Midler paa et Folks eget Omraade, hvorved dets Lykke skal fremmes, da er selv blot Intereserne i høj Grad forskjellige, men ogsaa Synet, trods Intereserne, paa, hvorledes Sagen skal fremmes, saa forskjelligt, at det er umuligt andet, end at der maa opstaa Parti mod Parti med forskjellige Formaal og forskjellig Billie, og en ensartet Enstemmighed kan ikke komme til Stede. Skulde man vente paa Reformer, indtil man saaledes fik Alle ind under een Hat, hvorledes vilde man da faae de Begunstigede til at afstaa fra Begunstigelse for Fordel for dem, som saame